

"Қазақстан Республикасы Қарулы Күштері полигондарының және оқу-жаттығу орталықтарының қызметі қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрінің 2019 жылғы 20 тамыздағы № 639 бұйрығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы

Күшін жойған

Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрінің 2021 жылғы 29 маусымдағы № 421 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2021 жылғы 9 шілдеде № 23378 болып тіркелді. Күші жойылды - Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрінің 2022 жылғы 6 желтоқсандағы № 1171 бұйрығымен.

Ескерту. Күші жойылды - ҚР Қорғаныс министрінің 06.12.2022 № 1171 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

БҰЙЫРАМЫН:

1. "Қазақстан Республикасы Қарулы Күштері полигондарының және оқу-жаттығу орталықтарының қызметі қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрінің 2019 жылғы 20 тамыздағы № 639 бұйрығына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 19293 болып тіркелген) мынадай өзгерістер енгізілсін:

көрсетілген бұйрықпен бекітілген Қазақстан Республикасы Қарулы Күштері полигондарының және оқу-жаттығу орталықтарының қызметі қағидаларында:

2-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"2. Осы Қағидаларда мынадай ұғымдар пайдаланылады:

1) автоайлақ – әскери қызметшілерде автомобильдерді, шынжыр табан тартқыштар мен транспортерлерді жүргізуге оқытып-үйрету және дағдыларын жетілдіру үшін жабдықталған жергілікті жер учаскесі;

2) әскери атыс алаңы – бөлімшелер әскери қызметшілерінің атыс қаруынан, қол, станокты және ұңғыасты гранатаатқыштарынан оқу-жаттығу және бақылау оқ атулары жаттығуларын, жауынгерлік қол гранаталарын лақтыру бойынша жаттығуларды орындауы үшін арналған жергілікті жер учаскесі;

3) әуе авиациялық полигоны – әуеден оқ атуларды, "әуе-әуе" сыныбындағы басқарылатын зымырандарды әуеде радио басқарылатын, парашюттік нысаналармен зымыран-нысаналар бойынша ұшуды, қарудан оқ атуды жүргізу үшін, сондай-ақ зениттік зымыран бөлімдері мен бөлімшелерінің, зениттік

артиллериялық бөлімшелер мен бөлімдердің оқ атуларды жүргізуі және әуедегі нысаналар бойынша зымырандарды ұшыру үшін жабдықталған әуе кеңістігі бар арнайы бөлінген жергілікті жер учаскесі;

4) әуе шабуылына қарсы қорғаныстың оқ ату қалашығы – экипаждар (есептоптар) нөмірлерін оқ ату және жауынгерлік жұмыс, винтовка патрондарымен оқу-жаттығу және жауынгерлік оқ атуларды орындаумен зениттік зымыран-артиллериялық батареяны жауынгерлік шоғырландыру және оқ атумен басқару қағидаларына жеке даярлау үшін жабдықталған жергілікті жер учаскесі бар оқу-жаттығу объектісі;

5) барлаушы соқпағы – барлау бөлімшелерін тактикалық-арнайы және арнайы даярлау бойынша, сондай-ақ әскер тектерін барлауға даярлау бойынша оқытып-үйрету үшін жабдықталған жергілікті жер учаскесі;

6) бастапқы шеп – оқып-үйренушілердің кезекті ауысымын оқ атуға сапқа тұрғызу және даярлау, жаттығуды орындау алдында жауынгерлік машиналарды орналастыру және бөлімшелерге міндеттер қою үшін қауіпсіз орынды білдіретін сызық. Жауынгерлік оқ атумен және артиллериядан жауынгерлік оқ атулармен тактикалық оқу-жаттығуларда әскерлердің жауынгерлік реттіліктерінің тереңдігіне байланысты бастапқы қалып оқу-жаттығу объектісінің шекарасынан тыс тағайындалады;

7) жаяу әскерлер жауынгерлік машиналарының оқ ату қалашығы – жаяу әскерлер жауынгерлік машиналарындағы, броньдытранспортерлардағы) және броньды дөңгелекті машиналардағы мотоатқыштар бөлімшелері әскери қызметшілерінің даярлық жаттығуларын орындауы бойынша танк-оқ ату жаттықтыруларын жүргізу үшін арналған объект;

8) имитациялау – макеттерді, радиотехникалық, радиоэлектрондық, пиротехникалық, жарық түсіру, дыбыстау, түтін және инженерлік құралдар, сондай-ақ әртүрлі құрылысты (басқару пункттерін, жертасалар, траншеялар, бекіністер) орнату арқылы әскерлерге, әскери объектерге, әскери техника мен қару-жараққа тән жалған объектілер, белгілер жасау;

9) имитациялау алаңы – тактикалық оқу-жаттығулар ниеті бойынша арнайы дайындалған және имитациялау құралдарымен жабдықталған нысана алаңының жергілікті жер учаскесі;

10) имитациялау-жарғыш команда – имитациялау және жарылмаған оқ-дәрілерді (снарядтарды, миналарды, авиациялық бомбаларды, имитациялау зарядтары мен жарылу қаупі бар заттарды) жару үшін арналған команда;

11) имитациялау құралдары – әскери қызметшілерде нақты ұрысты көрнекі, дыбыс және жарық түсірумен радиотехникалық, радиоэлектрондық, пиротехникалық, жарық түсіру, дыбыстау, түтін және инженерлік құралдарды қолдану арқылы жасауға ықпал ететін құрылғы (жабдық);

12) инженерлік қалашық – инженерлік бөлімшелерді әскер тектерін тактикалық-арнайы, арнайы және инженерлік даярлау бойынша оқытып-үйрету үшін жабдықталған жергілікті жер учаскесі;

13) кабельдік желілер блиндаждары мен тарату құдықтары – бұл электр жетектерін, электр қалқандар мен коммутациялық аппаратураларды орналастыру үшін қажетті құрылыс;

14) машина айлағы – механик-жүргізушілерді, экипаждар мен есептоптарды инженерлік машиналарды жүргізуге және инженерлік міндеттерді шешуге оқытып-үйрету үшін жабдықталған жергілікті жер учаскесі;

15) нысана – нақты нысанаға анағұрлым тән белгілерді имитациялайтын жасанды нысана (көлемі, нысаны, түсі, кей кезде материал, қозғалу тәсілі мен жылдамдығы);

16) нысана алаңы – онда оқу-жаттығулар, оқ атулар және жауынгерлік даярлық бойынша сабақтар өткізу үшін арнайы дайындалған және нысаналы жағдаймен (оқу-жаттығу ниеті немесе оқ ату жаттығулары шарттарымен) жабдықталған жергілікті жер учаскесі;

17) оқ ауды бастау шебі – оқ атуға рұқсат берілетін сызық;

18) оқ ауды тоқтату шебі – оған жеткен кезде оқ атуға жол берілмейтін сызық. Танк директрисасының, жауынгерлік машина директрисасының оқ ауды тоқтату шебінде оқ ату жаттығуларын орындағаннан кейін танкілердің, жауынгерлік машиналардың, броньды транспортерлардың оған шығуын белгілеу үшін аспаптар орнатылады. Әскери атыс орындарында бастапқы қалып, оқ ауды бастау және тоқтату шептері жергілікті жер заттарымен, ал директрисалар мен оқ ату қалашықтарында – сілтемелермен белгіленеді;

19) оқу-жаттығу объектісі – әскери қызметшілерде психологиялық тұрақтылықты қалыптастыру үшін әскерлерді жауынгерлікке анағұрлым жақын жағдайларда міндеттерді орындауды қамтамасыз ету үшін жабдықталған арнайы бөлінген жергілікті жер (су, су түбі) учаскесі немесе құрылыс;

20) оқу-жаттығу орталығы – бір немесе бірнеше әскер тектерінің (күштерінің) бөлімшелері мен бөлімдері (корабльдері) әскери қызметшілерін жауынгерлік даярлау және далалық (әуе, теңіз) дағдылары деңгейін арттыру міндеттерін іс жүзінде пысықтау үшін арналған кешенді оқу-жаттығу объектілері бар әскери бөлім. Тағайындалуына байланысты оқу-жаттығу орталығында оқу-жаттығу алаңдары мен қалашықтар, полигондар, атыс алаңдары, танк айлақтары, автоайлақтар мен машина айлағы болады;

21) орталық командалық, командалық және учаскелік пункттер – нысаналық жағдайды және имитациялауды басқару, жеке құрамға басшылық жасау және қадағалау жүргізу үшін арналған объектілер;

22) полигон – әскерлердің (күштердің) жауынгерлік даярлығы жөніндегі іс-шараларды жүргізу, қару мен әскери техниканы сынау үшін, сондай-ақ әскери зерттеулер жүргізу үшін тұрақты (уақытша) пайдалану құқығында бөлінген, үстінен әуе кеңістігі бар арнайы бөлінген жер (су) учаскесі және ол:

Қазақстан Республикасы Қарулы Күштері Құрлық әскерлерінің, арнайы әскерлерінің, оқу-жаттығу орталықтары мен әскери-оқу орындарының полигондары;

жерүсті, теңіз, әуе және арнайы болып бөлінетін Қазақстан Республикасы Қарулы Күштері Әуе қорғанысы күштерінің авиациялық полигондары болып бөлінеді;

23) полигон жабдығы – барлық қару түрлерінен оқ атулар жүргізу кезінде әскери қызметшілерді оқытып-үйрету үшін жергілікті жер учаскесінде пайдаланылатын және жылжымалы нысаналары, имитациялау жарық-пиротехникалық құралдары бар қажетті нысаналық жағдай жасайтын, сондай-ақ полигон жабдығының жеке қондырғылары (аспаптары, агрегаттар, механизмдері), командалық пункттерден (учаскелік басқару пункттерінен) электр тұтынушыларға дейін орналасқан нысана алаңының қуат беру және бақылау кабельдері желілері кіретін техникалық құралдар кешені;

24) полигонның инженерлік-техникалық жабдығы – тактикалық бағдарлар, техника корпусы, қару-жарақ пен жауынгерлік техника макеттері, декоративті және жерге орнатылған құрылыстар, өткерме жолдарды және нысаналы қондырғыларды орналастыру орындарын топырақпен үю, жауынгерлік машиналардың жүру және қайтып оралу жолдары, асфальтталған және жайдақ жолдар, орлар мен траншеялар, сондай-ақ полигонда жасалған топогеодезиялық тірек желісі;

25) полигонды электрмен жабдықтау жабдығы – полигонның ғимараттары мен құрылыстарына дейін тартылған электр беру желісінің электр-техникалық құралдары, трансформаторлық шағын станциялары, қуат беру кабельдік желілер, сондай-ақ полигон жолдарына, ғимараттары мен құрылыстарына жарық беру желілері;

26) радиациялық, химиялық және биологиялық қорғау қалашығы – радиациялық химиялық және биологиялық қорғау әскерлері бөлімшелерін әскер тектерін тактикалық-арнайы және арнайы даярлауға және РХБ қорғау бойынша даярлауға оқытып-үйрету үшін жабдықталған жергілікті жер учаскесі.

27) тактикалық алаң – бөлімшелермен тактикалық оқу-жаттығуларды тактикалық-саптық сабақтарды өткізу, сондай-ақ әскери қызметшіні жеке даярлау үшін арналған жергілікті жер учаскесі;

28) танк айлағы – әскери қызметшілерді танкілерді, өздігінен жүретін артиллериялық және зениттік қондырғыларды, жаяу әскер жауынгерлік

машиналарын, дөңгелекті, шынжыр табан броньды транспортерларды және олардың базасындағы машиналарды жүргізуге оқытып-үйрету және дағдыларын жетілдіру үшін жабдықталған жергілікті жер учаскесі бар оқу-жаттығу объектісі;

29) танк директрисасы (жаяу әскер жауынгерлік машинасы директрисасы, БТР директрисасы, аралас директриса) – танкілерден (жаяу әскер жауынгерлік машинасынан, броньды транспортерлардан, броньдалған дөңгелекті машиналардан), оқу-жаттығу және бақылау оқ атулары жаттығуларын орындау және взвод құрамында оқ атуды басқаруды оқытып-үйрету үшін жабдықталған жергілікті жер учаскесі бар оқу-жаттығу объектісі;

30) танктен оқ ату қалашығы – танк бөлімшелері даярлық жаттығуларының жаттықтыруын жүргізу үшін жабдықталған жергілікті жер учаскесі бар оқу-жаттығу объектісі;

31) танкіге қарсы басқарылатын зымырандардан және артиллериядан оқ ату үшін директриса – артиллериялық және танкке қарсы бөлімшелердің жауынгерлік оқ атуы жаттықтыру, сынақ, имитациялау оқ атуларын және тактикалық оқу-жаттығулар жүргізу үшін жабдықталған жергілікті жер учаскесі бар оқу-жаттығу объектісі;

32) танк-оқ ату жаттықтыруы – танкистерді танктен оқ атуды жүргізуге негізгі оқытып-үйрету нысаны. Танк ротасы немесе оқу-жаттығу танк взводы құрамында танктен оқ ату қалашығында өткізіледі. Оқу-жаттығу орындары толқыту рамаларымен, оқу-жаттығу мұнараларымен, тренажерлармен, көздегіштері бар станоктармен жабдықталады. Оқ ату қалашығы алдында нысана алаңы жасалады;

33) теңіз авиациялық полигоны – авиациялық бөлімдер әуе кемелері экипаждарының теңіз жылжымалы және жылжымайтын, суүсті және жерүсті нысаналары бойынша жауынгерлік қолдануды пысықтау үшін жабдықталған, теңіз түбі және оған іргелес жағалаудың бір бөлігі бар арнайы бөлінген теңіз акваториясы;

34) тыл ауданы – оқу-жаттығу объектісінің бастапқы қалпы мен тылдық шекарасы арасында орналасқан аудан, сабақтарға (оқ атуға және жүргізуге) келген бөлімшелерді шоғырландыру, материалдық бөлікті сабақтарға дайындау, әртүрлі сабақтар мен жаттықтырулар өткізу үшін жабдықталады;

35) ұшуларды басқару тобы – авиациялық полигонда және оның әуе кеңістігінде әуе кемесі экипаждарының ұшу міндеттерін толық, уақтылы және қауіпсіз орындауын қамтамасыз етуге бағытталған ұшуға басшылық жасау тобының әрекеті.";

7-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"7. Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің құрлық және арнайы мақсаттағы әскерлерінің, оқу-жаттығу орталықтары мен әскери оқу

орындарының полигондары әскерлердің жедел, жауынгерлік даярлығы (оқу процесі) жөніндегі қызметті қамтамасыз ету үшін қойылған мүмкіндіктер мен міндеттерге, сондай-ақ олардың нысаналы мақсатына қарай төрт санатқа бөлінеді :

- 1) бірінші санат – зақымдау құралдарын қолдана отырып, жедел, жедел-тактикалық және тактикалық оқу-жаттығулар өткізуді қамтамасыз етеді;
- 2) екінші санат – жауынгерлік оқ аруды күшейту құралдарымен полкке (батальонға, дивизионға) дейін тактикалық оқу-жаттығулар өткізуді қамтамасыз етеді;
- 3) үшінші санат – ротаға дейін жауынгерлік оқ аруды күшейту құралдарымен тактикалық оқу-жаттығулар өткізуді қамтамасыз етеді;
- 4) төртінші санат – взводқа дейін жауынгерлік оқ атуларды жүргізуді қамтамасыз ету.

мынадай мазмұндағы 7-1-тармақпен толықтырылсын:

"7-1. Полигонда оқ атулар мен оқу-жаттығуларды өткізу үшін қару-жарак жүйесі және оқ-дәрілер (снарядтар) түрлері:

- 1) қарамағында полигондар тікелей болатын өңірлік қолбасшылықтар әскерлері мен әскер тектері қолбасшыларының бұйрықтарымен;
- 2) қарамағында полигондар болатын Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрлігінің, Бас штабтың құрылымдық бөлімшелеріне және Қарулы Күштер түрлері бас қолбасшыларының басқармаларына тікелей бағынысты әскери бөлімдер (мекемелер) командирлерінің бұйрықтарымен айқындалады.";

116-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"116. Әскери бөлімнің (бөлімшенің) командирі жауынгерлік оқ атумен тактикалық оқу-жаттығу басталғанға дейін 7 (жеті) жұмыс күнінен кешіктірмей және взводтың (бөлімшелердің) жауынгерлік оқ атулары басталғанға дейін 3 (үш) жұмыс күнінен кешіктірмей полигон бастығына бөлім бойынша оқ аруды жүргізу және нарядтың лауазымды адамдарын тағайындау туралы бұйрықтан үзіндіні, нысана жағдайының схемасын, сондай-ақ нысаналарды дайындауға және нысана алаңын жабуға өтінімді ұсынады.";

166-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"166. Жерүсті (теңіз) авиациялық полигонында мынадай арнайы объектілер жабдықталады:

- командалық-бақылау пункті;
- тікұшақтарға арналған қону алаңдары;
- қоршау бекеттері.

Авиациялық полигондардағы нысаналар мен арнайы объектілердің тізбесі және олардың шартты белгісі осы Қағидаларға 12-қосымшада келтірілген.";

225-тармақ алып тасталсын;

1, 2 және 3-қосымшалар осы бұйрыққа 1, 2 және 3-қосымшаларға сәйкес жаңа редакцияда жазылсын;

26-қосымша алып тасталсын;

27-қосымша осы бұйрыққа 4-қосымшаға сәйкес жаңа редакцияда жазылсын.

2. Қазақстан Республикасы Қарулы Күштері Бас штабының Жауынгерлік даярлық департаменті Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен:

1) осы бұйрықты Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркеуді;

2) осы бұйрықты Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрлігінің интернет-ресурсына орналастыруды;

3) алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап күнтізбелік он күн ішінде осы тармақтың 1), 2) тармақшаларында көзделген іс-шаралардың орындалуы туралы мәліметтерді Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрлігінің Заң департаментіне жолдауды қамтамасыз етсін.

3. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау Қорғаныс министрінің бірінші орынбасары – Қазақстан Республикасы Қарулы Күштері Бас штабының бастығына жүктелсін.

4. Осы бұйрық лауазымды адамдарға, оларға қатысты бөлігінде жеткізілсін.

5. Осы бұйрық алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

*Қазақстан Республикасының
Қорғаныс министрі*

Н. Ермекбаев

Қазақстан Республикасы
Қорғаныс министрінің
2021 жылғы 29 маусымдағы
№ 421 бұйрығына
1-қосымша

Қазақстан Республикасы
Қарулы Күштері
полигондарының және
оқу-жаттығу орталықтарының
қызметі қағидаларына
1-қосымша
Нысан

Шектеу дәрежесі

полигонының (авиациялық полигонының) формуляры

Әскери бөлім	Оқу-жаттығу полигоны
Полигон аумағы	
Полигон көлемі: маңдайшеп бойынша тереңдікте	

Құқық белгілейтін құжаттар				
Полигон бастығы				
Полигон бастығының орынбасары				
Пошталық мекенжайы:				
Электрондық мекенжайы :				
Теміржолдеректемелері				
Жабдықталған техниканы тиеу орындарының болуы (тік қойылған және бүйір рампаларының болуы, олардың жай-күйі)				
Жақын жерде азаматтық (әскери) әуеайлақтардың болуы				
		Байланыс:		
Телефондар :		МТҚ нөмірі	ЖОБ нөмірі	Ұялы байланыс нөмірі
	Бөлім командирі			
	Командирдің жауынгерлік даярлық жөніндегі орынбасары			
	Бөлім бойынша кезекші			
	Полигон бастығы			
	Полигон бойынша кезекші			

Полигон құрамы: (Құрлық әскерлерінің полигондары үшін)

Оқу-жаттығу объектілері		
штат бойынша	тиісті	қолда бар
Оқу-жаттығу тактикалық алаңы		
полигон жабдығы (жиынтық, шығарылған жылы, өндіруші, құрамы)		
Әскери атыс алаңы		
полигон жабдығы (жиынтық, шығарылғ		

ан жылы, өндіруші)					
Танк директрис асы					
полигон жабдығы (жиынтық, шығарылған жылы, өндіруші)					
ЖӘЖМ (БТР) директрис асы					
полигон жабдығы (жиынтық, шығарылған жылы, өндіруші)					
басқа объектілер көрсетілген үлгіге ұқсас толтырылады					
кедергілер (түрлер саны)	Қолда бар кедергілер сипаттамасы				
Жеке құрам			ОЖМР техникасы		
Санаты	штат бойынша	тізім бойынша	атауы	штат бойынша	тізім бойынша
Офицерлер					
Сержанттар					
Сарбаздар					
Азаматтық персонал адамдары					
Барлығы			Арнайы техника		
Жиынтық алмау(адам)					
Жиынтық алмау(%)					

Рұқсаты бар (адам), оның ішінде:				
1-нысан бойынша рұқсат	Автомобильдер:			
2-нысан бойынша рұқсат				
3-нысан бойынша рұқсат				
Эл/станциялар (дизельді, бензинді агрегаттар)				
Полигонда қуаты көрсетілген трансформаторлық кіші станциялардың (ТКС) бұдан әрі – ТКС) болуы, оның ішінде:	Барлығы			
	ТКС-100			
	ТКС-160			
Энергиямен жабдықтау				
Жылумен жабдықтау				
Сумен жабдықтау				
Полигондағы әскерлер қызметін ұйымдастыру Объектілердің күзеті саны _____ _ адам тәуліктік нарядпен ұйымдастырылған, оның ішінде:				
Тәуліктік нарядтың байланыс құралы				
Инфрақұрылым				
Объект атауы	Ғимарат атауы	Қолда бары	Параметрлері және салынған жылы	Жай-күйі
Әкімшілік - шаруашылық аймақ				

Әскери атыс алаңы				
Танк директрисасы				
Бақылау-өткізу пункті				
Барлығы ғимаратта р				

Полигонның жалпы мүмкіндіктері:

1) бөлімшелердің (взводтардың) жауынгерлік оқ атуларын, роталық (батальондық, бригадалық) тактикалық және арнайы оқу-жаттығуларды жүргізу жөніндегі;

2) полигонда қолдануға рұқсат етілген қару-жарақ жүйелері және оқ-дәрілер түрлері бойынша;

3) майдан және армиялық авиацияны пайдалану бойынша;

4) десант түсіру бойынша;

5) басқа да мүмкіндіктері мен ерекшеліктері.

Полигон формулярына полигон схемасы қоса беріледі (полигон шекарасының конфигурациясы мен объектілердің орналасқан жері) Қарамағында полигон бар әскери бөлімнің командирі _____ (әскери атағы, қолы, тегі, инициалдары)

Күні

(авиациялық полигондар үшін)

Оқу-жаттығу объектілері		болуы қажет	қолда бары
Командалық-бақылау пункті			
Координаттары (орналасқан жері)			
Бақылау пункті			
Координаттары (орналасқан жері)			
Қону алаңы			
Алаң ортасының координаттары (орналасқан жері), көлемі			

Бомбалайтын алаң					
Нысана нөмірі, координаттары, бұрыштық шағылысу түрі және саны, түнгі нысана шамдарының түрі, азимут және болжамды көздеу нүктесінің арақашықтығы					
Ату алаңы					
Нысана нөмірі, нысаналар саны					
Тактикалық алаң					
Нысана нөмірі және атауы, бірлік саны, нысана ортасының координаттары					
Жеке құрам				Техника	
Санаты	штат бойынша	тізім бойынша	Атауы	штат бойынша	тізім бойынша
Офицерлер					
Сержанттар					
Сарбаздар					
Азаматтық персонал адамдары					
Барлығы			Арнайы техника		
Жиынтықта лмау (адам)					
Жиынтықта лмау (%)					
Рұқсаты бар (адам), оның ішінде:					
1-нысан бойынша рұқсат			Автомобильдер:		
2-нысан бойынша рұқсат					
3-нысан бойынша рұқсат					
Эл/станциялар (дизель, бензинді агрегаттар)					
Полигонда қуаты көрсетілген трансформаторлық кіші станциялардың (бұдан әрі – ТКС) болуы, оның ішінде:			барлығы		
			ТКС-60		
			ТКС-100		
			ТКС-160		
Энергиямен жабдықтау					
Жылумен жабдықтау					
Сумен жабдықтау					
Полигондағы әскерлер қызметін ұйымдастыру Объектілердің күзеті саны _____ адам тәуліктік нарядпен (вахталық әдіспен) ұйымдастырылған, оның ішінде:					
Тәуліктік нарядтың байланыс құралдары					
Инфрақұрылым					

Объектінің атауы	Ғимараттың атауы	Қолда бары	Параметрі және салынған жылы	Жай-күйі
Әкімшілік-шаруашылық аймақ				
Барлығы ғимараттар				

Полигон формулярына полигон схемасы қоса беріледі (полигон шекарасының конфигурациясы және объектінің орналасқан жері). Қарамағында полигон бар авиациялық әскери бөлім командирі _____ (әскери атағы , қолы, тегі, инициалдары)

күні

Қазақстан Республикасы
Қорғаныс министрінің
2021 жылғы 29 маусымдағы
№ 421 бұйрығына
2-қосымша
Қазақстан Республикасы
Қарулы Күштері
полигондарының және
оқу-жаттығу орталықтарының
қызметі қағидаларына
2-қосымша

Полигонда жүргізілетін құжаттар кестесі

Р/с №	Құжаттың атауы	ҚР ҚК Құрлық әскерлерінің, арнайы әскерлерінің, әскери бөлімдері мен әскери-оқу орындары оқу-жаттығу орталықтарының полигондары	ҚР ҚК Әуе қорғанысы күштерінің авиациялық полигондары (жерүсті, теңіз, әуе және арнайы)
Полигон бастығының құжаттамасы			
1.	Полигонның бас жоспары (М1:25000)	+	-
2.	Полигон схемасы (А1 форматы)	-	+
3.	Жер пайдалану құқығына мемлекеттік акт	+	+
4.	Полигонның (авиациялық полигонның) формуляры	+	+
5.	Авиация қолданылатын полигондар үшін аэронавигациялық паспорт	+	+

6.	Полигонның қауіпсіздік шаралары жөніндегі картасы	+	-
7.	Полигондағы қауіпсіздік шаралары жөніндегі нұсқаулық	+	-
8.	Полигонды қоршау схемасы	+	+
9.	Өртке қарсы іс-шаралар жоспары	+	+
10.	Су тасқынына қарсы іс-шаралар жоспары	+	-
11.	Полигонды коректендірудің кабельдік желісін салу схемасы	+	-
12.	Әкімшіліктің нұсқау беру журналы (оқ атулар, оқу-жаттығу және көлік жүргізу)	+	-
13.	Полигон аумағында қауіпсіздік шараларын сақтау туралы жергілікті халықпен өткізілетін іс-шараларды есепке алу журналы	+	+
14.	Хабардар ету парақтары	+	+
15.	Полигонда өткізілген сабақтарды (оқ атуларды, оқу-жаттығуларды, жүргізуді) есепке алу журналы	+	-
16.	Полигонға келген әскерлерді (әскери бөлімдерді, бөлімшелерді) есепке алу журналы	+	+
17.	Полигонның жеке құрамына қауіпсіздік шаралары бойынша нұсқау беру журналы	+	+
18.	Полигон жабдықтарына қызмет көрсету және жөндеу жоспары	+	-
19.	Полигон жабдығын (қысқы, жазғы) пайдалану режиміне ауыстыру жоспары	+	-
20.	Полигон жабдығын есепке алу кітабы	+	-

21.	Полигондағы материалдық құралдарды есепке алу кітабы	+	-
22.	Полигон жабдығы жиынтығының формуляры (бұйымның паспорты)	+	-
23.	Полигон объектілерін бекіту туралы гарнизон бастығының бұйрығынан үзінді	+	-
24.	Полигон жабдығы мен материалдық құралдарды лауазымды адамдарға бекіту туралы бөлім командирінің бұйрығынан үзінді	+	-
25.	Сабақтар әкімшілігінің лауазымды адамдарына нұсқаулықтар	+	-
26.	Оқу-жаттығу полигонының жарылыс қаупі бар заттардан тазартылған аумағын қабылдау-тапсыру актісі	+	+
27.	Лауазымды адамдардың полигонды (авиациялық полигонды) тексеруді есепке алу журналы	+	+
28.	Полигондағы ұшулар жетекшісінің журналы (авиация қолданылатын полигондар үшін)	+	+
29.	Авиациялық полигонның кезекші ауысымының журналы (авиация қолданылатын полигондар үшін)	+	+
Объект бастығының құжаттамасы			
30.	Жарылмаған оқ-дәрілерді , авиациялық бомбаларды , зымырандарды және басқа да жарылыс қаупі бар заттарды есепке алу журналы	+	+
31.	Оқу-жаттығу объектісінде кабельдерді салу схемасы	+	-
	Оқу-жаттығу объектісінде өткізілген		

	күні мен уақыты		және техника түрі	ң жалпы саны			канағатт анарлық сыз		қолы және тегі
1.									

Қазақстан Республикасы
Қорғаныс министрінің
2021 жылғы 29 маусымдағы
№ 421 бұйрығына
3-қосымша
Қазақстан Республикасы
Қарулы Күштері
полигондарының және
оқу-жаттығу орталықтарының
қызметі қағидаларына
3-қосымша

Максималды қашықтыққа оқ атуларды жүргізу кезіндегі ұшу кеңістігінің және бүйірлік қорғау аймақтарының қауіпсіздік шаралары бойынша минималды рұқсат етілген есептік тәртібі

Жүйе	D тах м	Δ D тах м	5Bд м	Чб м	Ұ ш у кеңістігінің тереңдігі м	5 Ен м	5B6 м	Бүйірдегі қорғау аймағы-ның ені м	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Келте артиллерия									
100 мм БС-3	20650	4641	260		352	25903	2683	60	3095
122 мм М-30	11800	2226	240		509	14775	1498	46	2053
122 мм Д-30	15300	3053	140		509	19002	1941	55	2505
122 мм 2С1	15230	2953	190		600	18973	2139	50	2789
152 мм Д-20	17410	3700	300		501	21911	2248	55	2804
152 мм 2С3	17053	4297	365		700	24415	2490	85	3275
152 мм 2А36	28532	8193	545		700	39970	4123	85	4908
152 мм 2А65	24598	6265	325		700	33888	3485	60	4245
Танкіге қарсы артиллерия, ЖӘЖМ және танк қару-жарағы									
30 мм 2А42	8000	929	130		400	9459	951	11	1362
30 мм 2А72	8000	935	234		400	9569	963	18	1381
100 мм МТ-12	8200	2040	195		500	10935	1621	33	2154
100 мм 2А70	5093	1197	145		500	6940	1201	14	1715

72,7 мм СПГ-9	4520	816	46	400	5782	775	45	1220
72,7 мм 2А28	1600	781	205	400	2980	482	50	932
105 мм РПГ-29	600	-	-	500	1100	-	-	200
105 мм РПГ-27	200	-	-	500	1100	-	-	200
93 мм РПО-А	1000	-	-	400	1400	330	30	300

Ескертпе:

1) осы кестеге енгізілмеген, сондай-ақ қаруландыруға жаңадан қабылданатын жүйелердің ұшу кеңістігі және бүйірлік қорғау аймақтары келтірілген есептерге ұқсас айқындалады;

2) атыс қаруының барлық түрлері үшін ұшу кеңістігінің тереңдігі оқтың максималды қашықтығымен айқындалады;

3) артиллериялық жүйелер үшін ұшу кеңістігінің тереңдігі ату кезінде қолданылатын зарядқа байланысты өзгертіледі ("Толық ауыспалы", "Азайтылған ауыспалы"). Осы жағдайда әрбір ауыспалы зарядқа жүйенің ұшу кеңістігі және бүйірлік қорғау аймағы келтірілген есептерге ұқсас айқындалады;

4) ұшу кеңістігінің тереңдігі 30 мм автоматты зеңбірек үшін көздеуіштің барлық қондырғыларында оқ атуға мүмкіндік бермейтін жауынгерлік машиналар директрисасында жаттығулар жауынгерлік машинаның тек көлденең қозғалысы кезінде жауынгерлік машиналар қару-жарағының көтерілу бұрышын шектейтін керек-жарақтармен орындалуы мүмкін.

Ұшу кеңістігінің тереңдігі әрбір жүйенің барынша жоғары зарядында D_{max} максималды кестелік қашықтығының жиынтығы, снарядтың жарылу нүктесінен қауіпсіз қашықтыққа $5B_d$ шашырауының және B_b радиусының нәтижесіндегі қашықтық бойынша іс жүзінде кестелік мүмкін болатын максималды ауытқуының метеорологиялық және баллистикалық оқ ату шарттарынан мүмкін болатын максималды ауытқуы ретінде есептелген, яғни ұшу кеңістігінің тереңдігі $D_{max} + \Delta D_{max} + 5B_d + Чб (м)$ тең.

ΔD_{max} есептеу кезінде кестедегі атудың метеорологиялық және баллистикалық шарттарына максималды ауытқу мүмкіндігінде қабылданды:

жер үстінен соғатын желдің жылдамдығы $W_{Hmax} = 25$ м/сек;

баллистикалық желдің жылдамдығы $W_{bmax} = 20$ м/сек;

атмосфера қысымының ауытқуы $\Delta H_{max} = -50$ мм рт. ст.;

ауа температурасының баллистикалық ауытқуы $\Delta T_{max} = +30^\circ$;

заряд температурасының ауытқуы $\Delta T_{зmax} = +35^\circ$;

снарядтың бастапқы жылдамдығының ауытқуы $\Delta V_{оmax} = +1\%$.

Бүйірлік қорғау аймақтарының оң және сол жақ ені $5E_n$ оқ ату бағытынан таралу ортасынан мүмкін болатын максималды ауытқуының, снарядтың жарылу нүктесінен қауіпсіз қашықтықта ұшу кеңістігінің және $Чб$ радиусының тереңдігінетен қашықтыққа қашықтыққа нысана сызығынан $5B_6$ бүйірлік бағытта снарядтың (минаның) мүмкін болатын максималды ауытқуының жиынтығы ретінде есептелген, яғни бүйірлік қорғау аймағының ені $5E_n (м) + 5B_6 (м) + Чб(м)$ тең.

Бұл ретте $E_n = 0 - 20$ қысқартылған дайындау үшін бүйірлік бағытында E_n дайындаудың орташа қателігінің шамасы.

$5E_n$ шамасымынадай формула бойынша айқындалады:

$5E_n(м) = 5 \times 20 \times 0,001 \times (D_{\max} + \Delta D_{\max} + 5B_6) \times 1,05 = 0,105 (D_{\max} + \Delta D_{\max} + 5B_6)$.

Снарядтың жарылу нүктесінен қауіпсіз $Чб$ радиусы адам үшін қауіпсіз жарықшақтың $E_{уд}$ меншікті кинетикалық энергиясы бар қашықтық болып табылады.

Осындай энергияның шамасы ретінде сенімділіктің қажетті дәрежесімен $E_{уд} = 1$ кгм/см² қабылдауға болады (жойғыш жарықшақтың меншікті кинетикалық энергиясы орташа $E_{уд} = 10$ кгм/см² болуға тиіс деп саналады).

Снарядтың жарылу нүктесінен қауіпсіз қашықтықтағы $Чб$ радиусының есебі мынадай формула бойынша жүргізілді:

$$46 = 34,9 q^{1/3} \times \text{жарықш.} \cdot \ln(V_p/V_6),$$

мұнда,

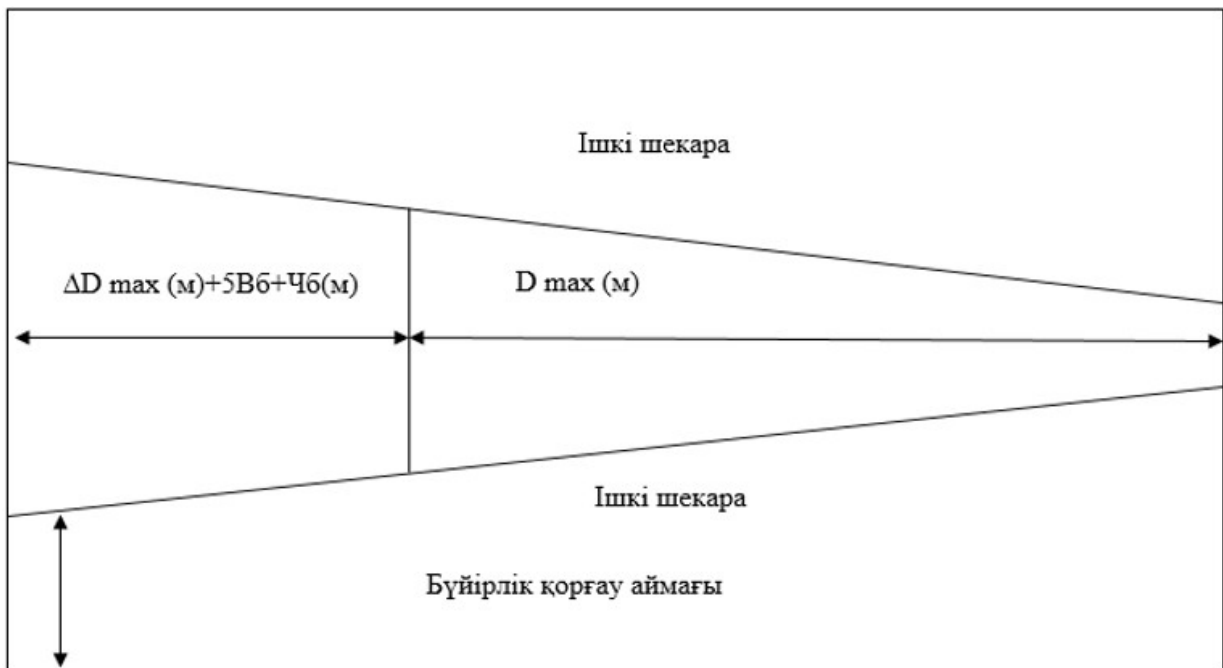
жарықш. – жарылған снаряд жарықшағының салмағы;

V_p – снарядтың жарылу кезінде жарықшақтың бастапқы жылдамдығы;

V_6 – қауіпсіз меншікті кинетикалық энергиясымен жарықшақ жылдамдығы.

Есептеу кезінде осы снарядтың жарылу кезіндегі салмағы анағұрлым жоғары жарықшақтар қабылданды.

Максималды қашықтыққа оқ ату кезіндегі ұшу кеңістігі мен бүйірлік қорғау аймақтары Сыртқы шекара

Сыртқы шекара

Қазақстан Республикасы
 Қорғаныс министрінің
 2021 жылғы 29 маусымдағы
 № 421 бұйрығына
 4-қосымша
 Қазақстан Республикасы
 Қарулы Күштері
 полигондарының және оқу-жаттығу
 орталықтарының
 қызметі қағидаларына
 27-қосымша

Оқ атуларды жүргізу және көлік жүргізу үшін бөлім бойынша бұйрықпен тағайындалатын әкімшілік лауазымды адамдарының тізбесі

Оқ ату даярлығы:

- 1) оқ атудың аға жетекшісі;
- 2) учаскедегі оқ ату жетекшісі (учаскелер саны бойынша);
- 3) оқ ату жетекшісі (оқ атуды жүргізу кезінде);
- 4) қоршау бастығы;
- 5) қоршау(әрбір әскери қызметшіні);
- 6) кезекші байланысшы;
- 7) кезекші фельдшер (дәрігер);
- 8) бақылаушы (учаскелер саны бойынша);
- 9) жауынгерлік тамақтандыру пунктiнiң бастығы;

- 10) оқ-дәрілерді таратушы;
- 11) кезекші автомобиль жүргізушісі;
- 12) санитариялық автомобиль жүргізушісі;
- 13) өрт автомобилінің жүргізушісі (өрт қауіпті кезеңде);

Танктерден оқ ату кезінде ЖЖМ, БТР, ЖДМ қосымша тағайындалады:

- 1) метеобекет бастығы;
- 2) артиллериялық шебер.

артиллериялық жүйелерден оқ ату кезінде қосымша:

1) батареяның әрбір атыс позициясына (жеке взвод, дербес оқ ату міндетін орындайтын зеңбірек) атыс делдалы);

- 2) артиллериялық техник (шебер).

Артиллерия бір учаскеде оқ атқан кезде учаскедегі оқ ату жетекшісінің міндеттері оқ атудың аға жетекшісіне жүктеледі.

Жауынгерлік машиналар мен автомобильдерді жүргізу:

- 1) жүргізу жетекшісі;
- 2) учаскеде көлік жүргізу жетекшісі (учаскелер саны бойынша);
- 3) танк айлағы (автоайлақ, машина айлағы) бойынша кезекші);
- 4) қоршау бастығы;
- 5) қоршау (әрбір әскери қызметшіге);
- 6) кезекші байланысшы;
- 7) сигнал беруші;
- 8) кезекші фельдшер;
- 9) жөндеу-эвакуациялау құралының жүргізушісі;
- 10) реттеуші;
- 11) есепке алушы (әр кедергіден 1-2 адамнан);
- 12) нұсқаушы (машиналар саны бойынша);
- 13) кезекші автомобильдің жүргізушісі;
- 14) санитариялық автомобиль жүргізушісі.

Жеңдегі таңғыштар өлшемі 12 см x 21 см, ақ негізде кара түсті әріптермен жазылады.